

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestów Z.H. i M.H.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu
15 października 2023 r.

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 21 listopada 2023 r.,

pozostawia protesty bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 24 października 2023 r. Z. H. i M. H. wnieśli protesty przeciwko
ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu 15 października
2023 r., wnosząc o jego unieważnienie z uwagi na dopuszczenie się przestępstwa
przeciwko referendum lub naruszenia przepisów ustawy o referendum
ogólnokrajowym dotyczących głosowania lub wyników referendum, które polegało
na:

1. Ingerencji niektórych członków w komisjach w sprawie pytań o ilość kart do głosowania, objawiających się pytaniem, np. „Czy podać kartę do referendum?” lub „Czy weźmie Pan/Pani udział w referendum?” itp.;
2. Wskazane powyżej pytania typu politycznego w sposób jednoznaczny ukierunkowywały decyzję głosujących;
3. Brak stanowych działań Przewodniczącego PKW po otrzymaniu informacji o naruszeniach „tajemnicy wyborczej”;
4. Nieprecyzyjne prowadzenie szkoleń dla członków okręgowych komisji wyborczych.

W ocenie skarżących, wszystkie powyższe naruszenia zostały stwierdzone dowodami w postaci doniesień medialnych przedstawionych w serwisach informacyjnych stacji telewizyjnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protesty podlegały pozostawieniu bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 u.r.o. przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum.

Jak stanowi art. 34 ust. 2 u.r.o. do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy.

Stosownie do art. 241 § 3 k.wyb., wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy stwierdzić należy, iż przedmiotem protestu jest ważność referendum, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i naruszenia ustawy o referendum ogólnokrajowym

dotyczące głosowania, ustalania wyników głosowania lub ustalania wyników samego referendum.

Ponadto z wyżej przytoczonych przepisów wynika, iż obowiązkiem wnoszącego protest, zgodnie z przepisami ustawy o referendum ogólnokrajowym i odpowiednio stosowanymi przepisami Kodeksu wyborczego, jest sformułowanie w nim zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w ustawie o referendum ogólnokrajowym, albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum - mających wpływ na wynik wyborów, jak też przedstawienie lub wskazanie dowodów uzasadniających te zarzuty.

Sąd Najwyższy analizując wniesione protesty doszedł do przekonania, że nie spełniają one wymogów z art. 241 § 3 k. wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o. Skarżący w kontekście formułowanych zarzutów nie wskazali w sposób jednoznaczny, czy w sprawie doszło do naruszenia przepisów ustawy o referendum ogólnokrajowym, a jeżeli tak to których, czy też popełnienia przestępstwa, a jeśli tak to z jakiego przepisu karnego, pozostawiając w tym zakresie wybór Sądowi Najwyższemu. Podkreślić przy tym należy, że nie jest rolą Sądu Najwyższego zastępowanie skarżących w formułowaniu lub domniemywaniu możliwych do podniesienia zarzutów. W tej też sytuacji uznać należało, że skarżący nie zdołali sformułować zarzutów w sposób odpowiadający art. 33 ust. 1 u.r.o.

Niezależnie od powyższego protesty skarżących mają charakter *par excellence* abstrakcyjny. Z protestów nie wynika, aby skarżący doświadczyli jakichkolwiek nieprawidłowości, jednak z doniesień medialnych dowiedzieli się o wadliwym postępowaniu organów wyborczych i osób biorących udział w głosowaniu, jakie miały wystąpić na terenie całego kraju. Tymczasem protest nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli stawiać ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń prawa w skali całego kraju, które nie mają żadnego związku z osobą wnoszącą ten protest. Abstrakcyjny protest jest niedopuszczalny i podlega pozostawieniu bez dalszego biegu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19; 30 października 2019 r., I NSW 117/19; 5 listopada 2019 r., I NSW 132/19; 10 czerwca 2020 r., I NSW 26/20).

Zgodnie z art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb.

Z uwagi na fakt, iż protesty skarżących nie zawierają zarzutów, jak również pozostają abstrakcyjne, podlegały pozostawieniu bez dalszego biegu na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o.

[SOP]

[ms]